

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ МИСТЕЦТВ
ІМЕНІ І. П. КОТЛЯРЕВСЬКОГО

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВСТУП ДО ФАХУ

Спеціальність	025 Музичне мистецтво	
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	
Ступінь вищої освіти	Бакалавр	
Освітньо-професійна програма	Музикознавство та композиція	
Курс	1	
Семестр	1-2	
Обсяг дисципліни (години / ECTS)	120 / 4	
Статус дисципліни (обов'язкова / вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання	Українська	
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Шаповалова Людмила Володимирівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доктор мистецтвознавства, професор
	Посада	Завідувач кафедри інтерпретології та аналізу музики
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/performing-musicology/interpretation-and-analysis-of-music/Shapovalova_2022.pdf refleksia@ukr.net ; refleksiaua@gmail.com
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Александрова Оксана Олександрівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Доктор мистецтвознавства, професор
	Посада	Завідувач кафедри теорії музики
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-music/Aleksandrova.pdf aleksoks@gmail.com
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Борисенко Марія Юріївна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Доцент кафедри теорії музики

	Профіль викладача, e-mail	https://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/faculties/theory-of-music/Borysenko_2022.pdf dbor@ukr.net
Інформація про викладача	Прізвище, ім'я, по батькові	Мізітова Аділя Абдулівна
	Науковий ступінь, вчене/почесне звання	Кандидат мистецтвознавства, доцент
	Посада	Професор кафедри історії української та зарубіжної музики
	Профіль викладача, e-mail	http://num.kharkiv.ua/assets/img/structure/history-of-ukrainian-and-foreign-music/Misitova_2022.pdf adilya.misitowa@gmail.com
Анотація	Дисципліна «Вступ до фаху» доцільна як попереднє введення здобувачів в царину сучасної музикології – розлогої і багатовимірної науки для її панорамного бачення, усвідомлення майбутнім фахівцем-музикознавцем своєї ролі та місця в поліфункціональній діяльності. Інноваційність дисципліни полягає в колективному авторстві, колегіальності, спадкоємності, а також системності викладу взаємопов'язаних розділів та напрямів, що складають проблемне поле вітчизняної науки про музику у XXI столітті.	
Мета дисципліни	Знання музикознавцями багатокладної структури музичної науки в її історичних зв'язках та запитах сучасності (на прикладах музикознавчих традиції, зокрема харківської школи).	
Програмні результати навчання	<p>ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.</p> <p>ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.</p> <p>ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.</p> <p>ПРН17. Демонструвати аргументовані знання щодо особливостей музичних стилів різних епох.</p>	
Загальні компетентності	<p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК9. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p>	
Фахові (спеціальні) компетентності	<p>СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.</p> <p>СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності теорії та практики музичного мистецтва.</p> <p>СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.</p> <p>СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та</p>	

	<p>використовувати професійні знання у практичній діяльності.</p> <p>СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.</p> <p>СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.</p> <p>СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.</p> <p>СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві, композиторській творчості та музичній педагогіці.</p>
<p>Зміст навчальної дисципліни</p>	<p>Тема 1. Наука про музику в історичному хронотопі ХХ–ХХІ століть: система дисциплін, структура, функції в суспільстві.</p> <p>Тема 2. Харківська музикознавча школа. Теорія музики як «праматір» музичної освіти.</p> <p>Тема 3. Концептосфера сучасного музикознавства: від звуку – до стилю (система понять та категорій аналізу музики).</p> <p>Тема 4. Музикознавство як складова гуманітаристики. Філософія музики. Образ людини в різних наукових дискурсах.</p> <p>Тема 5. Музыка як аналог особистості. Рефлексія в музиці (за авторською концепцією Л. В. Шаповалової).</p> <p>Тема 6. Музыка як семіотичний об'єкт. Роль музики в мистецькому синтезі (театр-кіно-література-поезія-танок).</p> <p>Тема 7. Музична інтерпретологія як вчення про пізнання виконавського мистецтва.</p> <p>Тема 8. Теорія музичної комунікації (за монографією Ю. В. Ніколаєвської «<i>Номо interpretatus</i> в музичному мистецтві ХХ – початку ХХІ століть»).</p> <p>Тема 9. Духовний світ музичної культури України. Фольклор Слобожанщини. Національний образ світу в інтерпретації композиторів.</p> <p>Тема 10. Картина світу як інструмент когнітивного аналізу: досвід моделювання (за дисертацією І. А. Романюк).</p> <p>Тема 11. Професія музикознавця: загально-наукові та специфічні особистісні аспекти.</p> <p>Тема 12. Теоретичне музикознавство у контексті розвитку музично-теоретичного мислення: історія та сучасність.</p> <p>Тема 13. Класичні та сучасні моделі європейських музикологічних інституцій. Музикознавство у консорціумі інших галузей гуманітарних наук.</p> <p>Тема 14. Методологічні засади сучасного теоретичного музикознавства.</p> <p>Тема 15. Українські музично-теоретичні школи: персоналії, науково-творчі досягнення, взаємозв'язки.</p> <p>Тема 16. Теоретичне музикознавство – діалог науки та композиторства. С. Богатирьов – фундатор харківської теоретико-композиторської школи.</p> <p>Тема 17. Найвизначніші наукові / навчально-методичні праці старшої генерації харківської школи: М. Тиц, І. Дубінін, В. Барабашов, В. Золочевський, Д. Клебанов, В. Борисов, О. Гусарова, Т. Кравцов, Л. Решетніков, П. Калашник, Л. Булгаков.</p>

	<p>Тема 18. Найвизначніші наукові / навчально-методичні праці середньої генерації харківської школи: Г. Ігнатченко, Н. Очеретовська, Г. Полтавцева, О. Пінчук, Н. Беліченко.</p> <p>Тема 19. Розвиток проблем теоретичного музикознавства у працях молодшої генерації харківських музикознавців-теоретиків.</p> <p>Тема 20. Досвід сучасних музикознавчих і композиторських студій у ХНУМ імені І. П. Котляревського: траєкторії взаємодії, міжнародні проекти, дискусійні платформи.</p> <p>Тема 21. Історичне музикознавство як особлива царина музичної науки: мета, завдання, об'єкт, предмет.</p> <p>Тема 22. Історичне музикознавство в загальній структурі музичної науки, його спільні та відмінні риси з іншими галузями музикознавства.</p> <p>Тема 23. Методологія історичного музикознавства: роль комплексного підходу при вивченні музичних явищ культури.</p> <p>Тема 24. Вплив інших сфер наукового знання на аналітичний апарат історичного музикознавства: філософії, естетики, культурології, соціології, психології, літературознавства, лінгвістики, мистецтвознавства, акустики тощо.</p> <p>Тема 25. Переоцінка цінностей як фактор музично-історичного процесу. Стадіальний характер розвитку ієрархічної системи музичного мистецтва.</p> <p>Тема 26. Теоретичні засади історичного музикознавства: значення фундаментальних основ теорії музики для осмислення логіки розвитку музичного мистецтва.</p> <p>Тема 27. Історичне музикознавство і музична критика: шляхи взаємодії.</p> <p>Тема 28. Проблематика історичної музичної науки на сторінках «Часопису НМАУ імені П. І. Чайковського» та «Аспектів історичного музикознавства».</p> <p>Тема 29. Українське історичне музикознавство сьогодення: навчальні посібники, монографії, статті.</p> <p>Тема 30. Видатні українські музикознавці-історики у дзеркалі своїх наукових праць.</p>
Види занять	Лекційні, практичні, самостійна робота.
Методи навчання	<p>Словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда); практичний метод (практичні заняття); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, пошук і систематизація інет-джерел за темами дисципліни).</p> <p>Самостійна робота: анкетування, підготовка до тестів; написання творчих есе; прослуховування фрагментів музичних творів з коментарями; моделювання наукових (авторських) концепцій.</p>
Форми та методи оцінювання	<p>Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-баловою шкалою та шкалою ЄКТС відповідно до Положення про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Поточний контроль (max 60 балів): написання творчих есе, моделювання наукових (авторських) концепцій, робота з</p>

	<p>навчально-методичною літературою</p> <p>Підсумковий семестровий контроль (max 40 балів): диференційований залік, екзамен</p> <p>Умовою допуску до підсумкового семестрового контролю є виконання програми навчальної дисципліни й отримання за виконання завдань поточного контролю не менше ніж 20 балів.</p> <p>Мінімальна загальна кількість балів для отримання позитивної оцінки з дисципліни – 60.</p>
<p>Особливості та політики дисципліни</p>	<p>Під час вивчення навчальної дисципліни викладач та здобувачі комунікують завдяки таким засобам, як Telegram, сервісів Google Drive, Google Meet (відеотелефонний зв'язок), платформи Zoom, Google Classroom, листування через e-mail. Від студентів очікується регулярне відвідування всіх видів занять згідно з розкладом.</p> <p>Порядок повторного проходження контрольних заходів та ліквідації академічної заборгованості визначено Положенням про організацію та проведення поточного та семестрового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти.</p> <p>Необхідною вимогою під час навчання є дотримання академічної доброчесності (списування (в т.ч. з використанням гаджетів) під час поточного та підсумкового контролю заборонено).</p> <p>В Університеті панують взаємоповага, шанобливість, чесність.</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Александрова, О. (2018). Духовно-семантичний підхід до вивчення музичного твору. <i>Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти</i>, 46, 154–165. 2. Борисенко, М.Ю. (2021). Становлення харківської музично-теоретичної наукової школи: на перетині мистецтва, науки та освіти. <i>Музичне мистецтво і культура</i>, Вип. 32 книга 1, 307–323. ОДМА імені А. В. Нежданової: Гельветика. 3. Борисенко, М.Ю. (2007). Теоретичне музикознавство: рух у часі. <i>Pro Domo Mea: Нариси. До 90-річчя з дня існування Харківського державного університету мистецтв ім. І.П. Котляревського</i>, 170–185. 4. Гнатишин, О. (2018). <i>Історичний вимір українських музично-теоретичних концепцій</i>. Вид-во Львівської політехніки. 5. Лісецький, С. Й. (2012). Про сучасну концепцію українського історичного музикознавства. <i>Мистецтвознавчі записки</i>, 21, 3–9. 6. Ніколаєвська, Ю. В. (2020). <i>Номо interpretatus в музичному мистецтві XX – початку XXI століть</i>. Факт. 7. Шаповалова, Л. В. (2017). Інтерпретологія як інтегративна наука. <i>Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики. Когнітивне музикознавство</i>, 46, 289–300. 8. Ясіновський, Ю. (2015). Музикологія у сучасному науковому дискурсі, або Чи наука про музику може стати університетською дисципліною у сучасній Україні. <i>Наукові записки УКУ</i>, 7(2), 27–48. 9. Aleksandrova, O., Samoilenko, O., Osadcha, S.,

	<p>Grybynenko, J., & Nosulya, A. (2021). Composer's philosophy: the interdependence between worldview and writing technique. <i>WISDOM</i>, 20(4), 158–165.</p> <p>10. Wood, J. E. A. (2007). <i>The Poetics of Libretti: Reading the Opera Works of Gwen Harwood and Larry Sitsky</i>. [Submitted for the degree of Master of Arts, University of Adelaide]. Adelaide. http://surl.li/nyvki</p> <p>11. Nikolaievska, Yu. & Shapovalova, L. (2022). Пізнаваність символу в музиці: інтерпретативний аналіз. <i>Modern Ukrainian musicology: from musical artifacts to humanistic universals</i>: Collective monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing, 2021. P.126-143. doi: https://doi.org/10.30525/978-9934-26-072-8-7</p>
--	---

Силабус розроблено відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Вступ до фаху», затвердженої науково-методичною радою Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського 30 серпня 2023 року, Протокол № 1.